

Maa- ja metsätalousministeriön
tietopalvelukeskus

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

emil.asp@lvm.fi

Lausuntopyyntö kansallisesta big data -strategiasta 3.6.2014 LVM138/05/2014

TIKEN LAUSUNTO KANSALLISESTA BIG DATA -STRATEGIASTA

Liikenne- ja viestintäministeriön asettama big datan käyttö -työryhmä on pyytänyt lausuntoa kansallisen big data -strategian luonnoksesta ja toimittamaan sen liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon sekä työryhmän sihteerille sähköpostitse viimeistään 18.6.2014.

Strategian pohjalta on tarkoitus laatia valtioneuvoston periaatepäätös big datasta syksyllä 2014.

Lausunto

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) pitää tärkeänä, että kansallisen big data -strategian työstäminen on käynnistetty ja että Suomi pyrkii aktiivisesti mukaan kehitykseen sekä ottamaan edelläkävijän roolia ja omalta osaltaan osallistumaan ja vaikuttamaan standardien syntymiseen.

Strategia on helposti luettava ja selkeästi jäsennelty. Koska aihealueen käsitteistä ei kuitenkaan välttämättä ole tuttu jokaiselle lukijalle, suositellaan erillisen keskeiset käsitteet avaavan sanaston liittämistä dokumentin yhteyteen.

Strategiassa esitetyt toimenpiteet ovat selkeitä ja ymmärrettäviä. Julkishallinnon mahdollisten big data -käyttötapausten listaus luvussa 4.2 tuo tarvittavaa konkretia big datan mahdollisuuksista strategian esitysten tueksi. Toisaalta kaikkien esitettyjen hyötynäkökulmien perusteluja ei ole avattu, jolloin yhteys käytäntöön jää hämäräksi (esimerkiksi luvussa 2.1 mainitaan suurista yhteiskunnallisista ongelmista ikääntyminen).

Strategia tulisi sisällyttää selkeäksi osaksi avoimen tiedon ohjelmaa sekä julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurityötä. Tike ehdottaakin, että big datan mahdollisuuksista tulisi laatia selvitys kohdealueittain. Big datan ohella myös linked data -ajattelu on syytä nostaa esille, koska juuri tietojen yhdistämien tuo suurimman lisäarvon hallinnossa. Data-strategian luominen organisaatiossa onkin keskeinen ponnistus ja edellytys organisaation toiminnan kehittämiseksi kohti data- ja asiakaslähtöisempää hallintoa. Kypsyys arvioimiseksi olisi hyvä kehittää yhteinen mittaristo tai jonkinlainen kypsyysasteikko.

Big dataan liittyvien uhkien ja riskien tarkempi analysointi olisi tarpeen. Perinteisen SWOT-analyysin avuin voisi luoda selkeämmän kokonaiskuvan big datan kentästä uhkine ja mahdollisuuksineen. Lisäksi uhka- ja tietoturvanäkökulma olisi hyvä olla esillä myös strategian lähestymistavan asettelussa (luku 1.5). Huomioitavaa on, että eritoten hallinnossa riskien hallinta korostuu, jotta kansalaisten luottamus pystytään säilyttämään tai toisaalta saadaan sitä parannettua. Eri-tyyppisesti lainsäädännön kypsyys niin EU:n kuin kansallisella tasolla tulisi selvittää

tarkemmin tietosuojauudistuksen edetessä sopivaan vaiheeseen ja valmiustaan ja tämä huomio onkin esitetty luvussa 6.8.

Erityisen hyvänä Tikessä nähdään koulutuksen ja kumppaniverkoston merkityksen korostamista eri osa-aloilla. Huomioitavaa on, että oppimisen ja teorian soveltaminen käytäntöön tulee vaatimaan pitkäkestoista panostamista ja sitoutumista usealta eri taholta. Julkishallinnon osalta esimerkiksi VM:n tulisi omalta osaltaan edesauttaa verkostoitumista.

Big datan vaatimien investointien suuruuteen ei oteta kantaa, vaan todetaan muiden valtioiden investointien olleen huomattavia. Suuntaa antavan summalu-
vun esittäminen auttaisi kuitenkin suhteuttamaan investointitarvetta myös Suomessa. Strategiassa olisi hyvä myös kiinnittää huomiota ja varmistaa siihen käytettävän henkilöresurssin riittävyys eri virastoissa.

Luvussa 1.4 mainitaan, että toimet tulisi kohdentaa niihin alueisiin, joissa olemme selkeästi jäljessä. Mitä nämä ovat? Samassa luvussa varoitetaan vaarasta pudota kehityksen kelkasta. Onko tähän liittyen arvioita kuinka pian tällainen on vaarana tapahtua ja toisaalta arvioita millaisia vaikutuksia aiheutuisi pidemmällä tähtäimellä, jos näin kävisi huomioiden kuitenkin, että kuten seuraavassa luvussa mainitaan, on big data -kehitys itsessäänkin vielä murrosvaiheessa ja tulevaisuutta on vaikea ennustaa?

Luvussa 1.4 mainitaan, että aiempiin big dataan liittyviin kansallisiin toimenpiteisiin kuuluu muun muassa ICT 2015 -ryhmän polku 10. Mitä muita toimenpiteitä on ollut?

Luvussa 6.8 esitetään kehitettäväksi kansallista big data etiketti -ohjesääntöä. Tässä voisi myös olla mahdollisuus asian laajempaan tarkasteluun. Eritoten tietosuojauudistuksen myötä olisi keskeistä, että ohjesääntö olisi EU:ssa mahdollisimman yhtenäinen ellei jopa yhteinen.

Lausuntopyynnössä pyydetään myös ottamaan kantaa organisaation omaan rooliin kansallisessa big data -kehittämistyössä. Tiken toiminta erillisenä virastona lakkaa vuoden 2014 lopussa, jolloin MMM it-palvelukeskukseen liittyvät Tiken toiminnot siirtyvät Maanmittauslaitokseen (MML) Tietotekniikkapalvelukeskus toimintayksikköön. Tulevaisuudessa MML:n sijoittuvan hallinnonalan it-palvelukeskuksen tulee kartuttaa ja vahvistaa big data -osaamista, jotta se on kykenevä tukemaan asiakkaitaan big data -strategian jalkauttamisessa ja edesauttamaan tiedolla johtamisen mahdollisuuksia ei vain teknisessä näkökulmasta mutta myös hallinnonalan sisäisenä integraattorina ja yhteisen ICT-arkkitehtuurin kehittäjänä.

Ylijohtajan sijaisena

Päivi Kasurinen

Tietoarkkitehti

Anna-Maija Latvala